NATUR- OG KULTURLANDSKABSREJSE | FORSOMMER 2027

BALKAN

NORD-ALBANIEN, KOSOVO OG SYDVESTLIGE MONTENEGRO

Arrangør: Rejseleder Flemming Thorning-Lund og Sipa Tours, Albanien
Teknisk arrangør: Euro Tourist A/S
Rejseformidler: Folkeuniversitetet i Aalborg

Foto, denne side:
Viola dukadjinica.
Foto, modsat side:
Hippocrepis emerus.

NATUR- & KULTURHISTORISK REJSE

Oplev Balkan på en ny måde.
Det nordlige Albanien, Kosovo og Det sydvestlige Montenegro byder på storslået natur og imponerende kulturhistorie

BALKAN

NORD-ALBANIEN, KOSOVO OG SYDVESTLIGE MONTENEGRO

REJSELEDER OG ARRANGØR

Botaniker og naturvejleder Flemming Thorning-Lund, Frederikshavn.

Flemming, der er en særdeles erfaren rejseleder og botaniker, har i mere end 45 år arbejdet med den europæiske flora fra Island i nord til en række middelhavslande i syd.
Flemming har gennem talrige år i samarbejde med bl.a. Folkeuniversitetet i Aalborg arrangeret og ledet natur- og kulturlandskabsrejser til rejsemål rundt om i Europa, Grønland, Nordafrika, Australien, Argentina og Sydafrika.
Denne rejse, der omfatter besøg i tre centralt beliggende lande på Balkan, er færdiggjort via flere forberedende besøg.

Rejsen er arrangeret af rejseleder Flemming Thorning-Lund i samarbejde med Euro Tourist A/S og Sipa Tours, Sarandë, Albanien. Rejseformidler er Folkeuniversitetet i Aalborg.

Alle fotos i programmet er taget af rejselederen *(undtaget er dog fotos af Lefter Cipa, side 42).*

Index

Kortside	side 04
Introduktion	side 07
Dagsprogrammer	side 18
Praktisk	side 28

REJSELEDER
FLEMMING THORNING-LUND
ARRANGØR

Sipa Tours
ARRANGØR

euro tourist
TEKNISK ARRANGØR

Folkeuniversitetet i Aalborg
REJSEFORMIDLER

INTRODUKTION

Natur- & landskabsrejse til Det nordlige Albanien, Kosovo og Det sydvestlige Montenegro

Tag med på en unik rejse i forsommeren 2027 og oplev natur i verdensklasse og imponerende kulturhistorie.

Rejseperiode

Onsdag, den 28. april - søndag, den 9. maj 2027.
I alt 12 dage med 11 overnatninger.

Oplev et ældgammels kulturområde

Det centrale Balkan, hvortil såvel Albanien, Kosovo samt Nordmakedonien hører, er en del af et ældgammelt kulturområde, hvor påvirkninger fra mangfoldige befolkningsgrupper fra nær og fjern igennem årtusinder har formået at skabe og videreudvikle eksempler på rigt avancerede samfund.
Fra den allertidligste historieskrivnings tid og til langt ind i Middelalderen regnedes de blandt de fremmeste samfund i Den gamle Verden.

Naturen i de tre lande

Naturen i de tre lande, der besøges på næste års rejse Kosovo, Montenegro og Albanien rummer en næsten ufattelig artsrigdom.

Alene i to af landene, Albanien og Kosova er artsrigdommen ekstrem høj.
Tilsammen huser det relativt lille landområde, der tilsammen dækker et areal mindre end Danmarks, over 4.100 forskellige arter af blomsterplanter, hvilket svarer til omkring 30-32 % af hele Europas flora.

Dette gør regionen til et af de absolut vigtigste "biodiversity hotspots" i vores del af verden. Særligt bemærkelsesværdigt er det store antal endemiske arter – det vil sige sjældne planter, som udelukkende vokser her, og intet andet sted i verden.

Grunden til, at netop denne del af Balkan-halvøen har så mange sjældne og unikke plantearter, skyldes en helt særlig kombination af såvel et forhistorisk klima med enorme klimatiske udsving, som nutidens betydelige klimaforskelle, og en ekstrem geologi samt isolation igennem meget lang tid.

Særlig stor betydning havde 'Istidens redningsbåde' (Glaciale Refugia).

Under den seneste istid var store dele af Nord- og Centraleuropa dækket af tykke gletsjere, hvilket udryddede det meste planteliv. Men store

Fotos, modsat side:

Øverst, fra venstre:
** Asphodeline taurica, Krim-asfodel. Udbredt fra det østlige Middelhavsområde til Kaukasus. Habitat, stenede skråninger og på klipper. Slægten rummer omkring 17 forskellige arter, der som oftes er gulblomstrede, sjældnere hvide eller lyserøde.*
** Lonicera caprifolium, Ægte-Gedeblad. Den kan udvikle sig til en højt slyngende klatreplante, der altid slynger sig venstre om. Arten er udbrdt på Balkan og i Grækenland.*
** Astragulus scaberrimus, Art af slægten Astragel. Denne art er ikke hjemmehørende, men indført fra det østlige Asien.*

Nederst:
Sandet og højtbeliggende overdrev i den montane zone domineret af Almindelig Enebær. Biotopen er derudover hjemsted for en rig dværgbusk- og urteflora.

dele af Balkanhalvøen slap for den totale nedisning.

De dybe dale, kløfter og beskyttede bjergsider i Albanien og Kosovo fungerede som såkaldte refugier (fristeder). Her overlevede fortidige plantearter, som uddøde i resten af Europa. Disse kaldes i dag for relikte arter (f.eks. den sjældne busk, Forsythia, Forsythia europaea eller den mørkerøde Lilje, Lilium albanicum).

Kosovo

Baggrund og historie

Kosovo er Europas yngste nation, og et ungt demokrati præget af politisk dynamik, hyppige valg og internationale udfordringer.
Kosovo erklærede sin uafhængighed fra Serbien den 17. februar 2008 efter at have været under international FN-administration siden 1999. Uafhængighedserklæringen markerede afslutningen på en årlang politisk konflikt.

Kosovo er dog ikke fuldt anerkendt af alle FN-lande, men anerkendt af bl.a. Danmark og de fleste vestlige lande.

Følgende 5 lande anerkender ikke Kosovo: Spanien, Cypern, Grækenland, Rumænien samt Slovakiet. For de første 2 landes vedkommene skyldes det en frygt for, at en anerkendelse vil kunne udløse selvstændighedsoptøjer blandt de 2 landes minoriteter.

Fotos, modsat side:

Fra oven:
** Moenchia mantica. Arten tilhører Nellikefamilien, men forekommer ikke i Danmark. Den er hjemmehørende på tør, lysåben bund i Balkan-landene.*
** Skinnende Storkenæb Geranium lucidum vokser på fugtige, skyggefulde steder i klippeterræn samt i skove og krat.*

Skrøbeligt og ungt demokrati

At landets demokrati endnu er meget skrøbeligt, viser situationen efter det tredje nyvalg på blot 18 måneder.

Valget, der fandt sted i april måned i år, gav som resultat, at landet fik ny premierminister, Albin Kurtis fra partiet Vetëvendosje.

I Kosovos parlament er de politiske partiers manglende vilje til at gå på kompromis på ny ved at sende landet ud i en ny periode med politisk stilstand, der vil komme til at trykteste styrken og holdbarheden af det unge lands demokrati og de politiske institutioner.

Misinformation fra russisk og serbisk side

Serbien og Rusland bruger systematisk misinformation og falske nyheder til at destabilisere Kosovos regering og underminere landets demokrati.
Misinformationskampagnerne udnytter etiske spændinger, svækker tilliden til Vesten, og forsøger at fremstille Kosovos institutioner som illegitime.

Ifølge Adelina Hasani, der er forsker ved 'Kosovos Center for Security Studies', er det ultimative formål med disse forskellige misinformationskampagner:
'... at fremstille Kosovo som en stat, hvor der hverken er stabilitet eller sikkerhed.'

Der er ligeledes skruet op for misinformation mod Kosovo i Serbien, hvor fortællingen er, at Kosovo (stadig) er serbisk territorium.

Ifølge samme Adelina Hasani tager misinformationen ofte afsæt i reportager fra hverdagsbegivenheder i landet,
'… men den fremstilles ofte, så det f.eks. fremstår som om, at Kosovos regering forfølger det serbiske mindretal'.

Dette skaber forståeligt frygt og mistro, særligt blandt Kosovos serbiske mindretal.

Militært samarbejde med nabolandene

I marts 2026 har Kosovo derfor indledt et militært samarbejde med Albanien og Kroatien, der begge for år tilbage er blevet optaget som medlemmer af NATO.
Et væsentligt formål hermed er bl.a. at styrke Kosovos mulighed for integration i Nato, hvilket flertallet af landets befolkning støtter.

Albanien

Albanien er, som Kosovo, ligeledes et af Europas yngste demokratier.

I maj måned 2025 besøgte EU's udenrigschef, Kaja Kallas Albaniens premieremi, Edi Rama i Tiranë. Her understregede hun, at Albanien er en stærk EU-partner, hvis fremtid ligger i Unionen. Under mødet forsikrede Kaja Kallas premierministeren om, at Albanien var på vej mod et medlemskab af EU.

Det vakte stor opsigt, at EU-toppen var så klare i mælet, idet flere lande på det vestlige Balkan er blandt kandidaterne til et EU-medlemskab, og blandt dem er Albanien ikke betragtet som et land, der ville få en aftale på plads først.
Det fortæller Tea Sindbæk Andersen, der er adjunkt ved Institut for Tværkulturelle Studier ved Københavns Universitet, hvor hun bl.a. arbejder med Balkan. Hun siger også:

'Der er stadig nogle strukturelle problemer i Albanien. Der er således problemer med korruption, begrænset mediefrihed, og en opposition, der sætter spørgsmålstegn ved demokratiets legitimitet.'

Medlem af NATO

Sammen med Kroatien er Albanien officielt blevet optaget som medlem af Forsvarsalliancen. Dette skete for begges landes vedkommende på den samme dag, lørdag, den 1. april 2009.

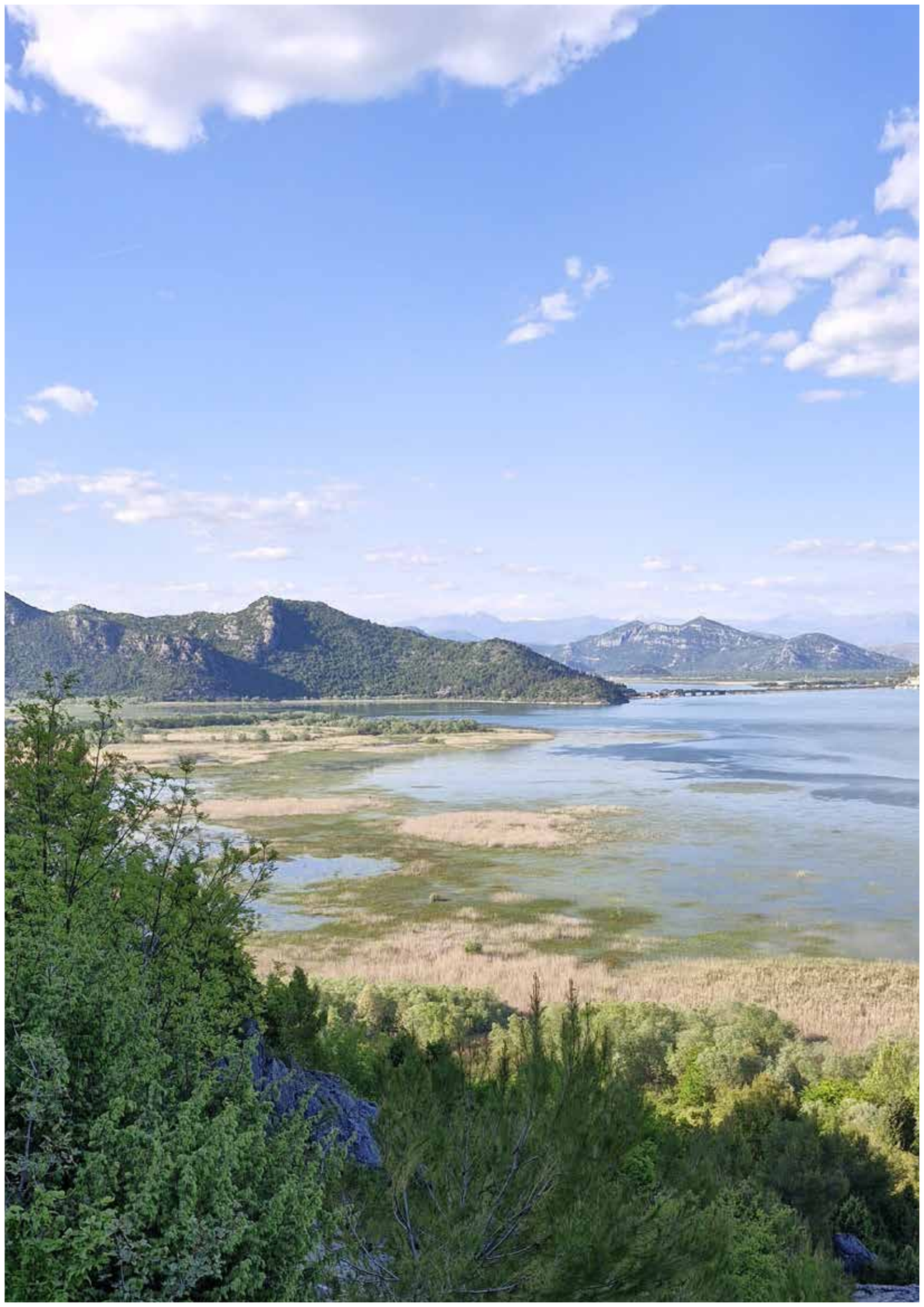
Rejseleder Flemming Thorning-Lund, der i den pågældende periode op til optagelsesdagen opholdt sig i Albaniens hovedstad, Tiranë, fik derigennem en unik mulighed for at danne sig et indtryk af denne festdag på meget nært hold.

Foto, modsat side:

Udsyn fra Shkader-søens vestbred.

*Nærmest ses meget store tilgroede flader af den store, lavvandede sø dækket af rørskove og mere eller mindre nøgne sandflader. I baggrunden rager partier af De Albanske Alper op i horisonten.
Fra søområdet er der registreret over 270 forskellige fuglearter, hvilket gør søområdet til et af Europas vigtigste fuglereservater i Europa.*

*Krøltoppet Pelikan har her et af sine sidste ynglområder i Europa. Derudover træffes på arter som, Dværgskarv, Storskarv samt en række hejre-arter.
Havørn ses ofte flyvende på jagt efter vandfugle og fisk.
Desuden udgør søområdet et kritisk rasteområde for forskellige ande- og mågefugle.*

Tema: Søen Skhader

Shkader-Søen, Den størst sø på Balkan, ligger på grænsen mellem Albanien og Montenegro.
Shkader-Søen er en karst-sø, hvis bund består af kalksten, som er typisk for karst-områder. Søen, der ligger i et kuperet kalkstenslandskab, får sit vand dels fra underjordiske kilder, dels fra floden, Moraca, og løber ud i Adriaterhavet via den 41 kilometer lange flod, Buna, som danner grænsefloden mellem Montenegro og Albanien.

Shkader-søens overflade ligger 6 meter over havniveau. Søens areal varierer i årets løb mellem 370 og 530 kvadratkilometer, hvilket primært skyldes de overordentlig store nedbørsforskelle, som er et særpræg for Albanien. Den montenegrinske del af søen, der udgør ca. to-tredje-dele af søområdet, blev udpeget tik nationalpark i 1983. Mod nord-vest forekommer der meget store delta- og sumpområder.

Denne del af Shkader-søen er desuden udpeget som 'UNESCO Biosphere Reserve. Denne udpegning har netop fundet sted, i juni 2026.
Den fredede del af søen udgør et af Europas største fuglereservater med 270 fuglearter, Bl.a. Krøltoppet Pelikan. Søen er ligeledes tilholdssted for mange hejre- og mågearter, og desuden store mængder af fisk, hvoraf adskillige er endemiske for søen.
I 1996 blev området desuden som Ramsar-område og placeret på listen over vådmarks-områder af international betydning.
Shkada-søen er til flere sider omgivet af høje bjerge.

Vest for søen, på den montenegrinske side og Adriaterhavet ligger Rumeja med den højeste top, ligeledes kaldet Rumeja. Denne bjergtop, der er 1.594 meter høj, luder over den lille by, Bar.

På den albanske side af søen, ved byen Koplik, findes de sydvestlige udløbere af De Albanske Alper, også kaldet De Forbandede Bjerge (Albansk: Bjeskët e Nemuna).

Fotos, modsat side:

Til venstre:
Shkader-Søen, den største sø på Balkan.

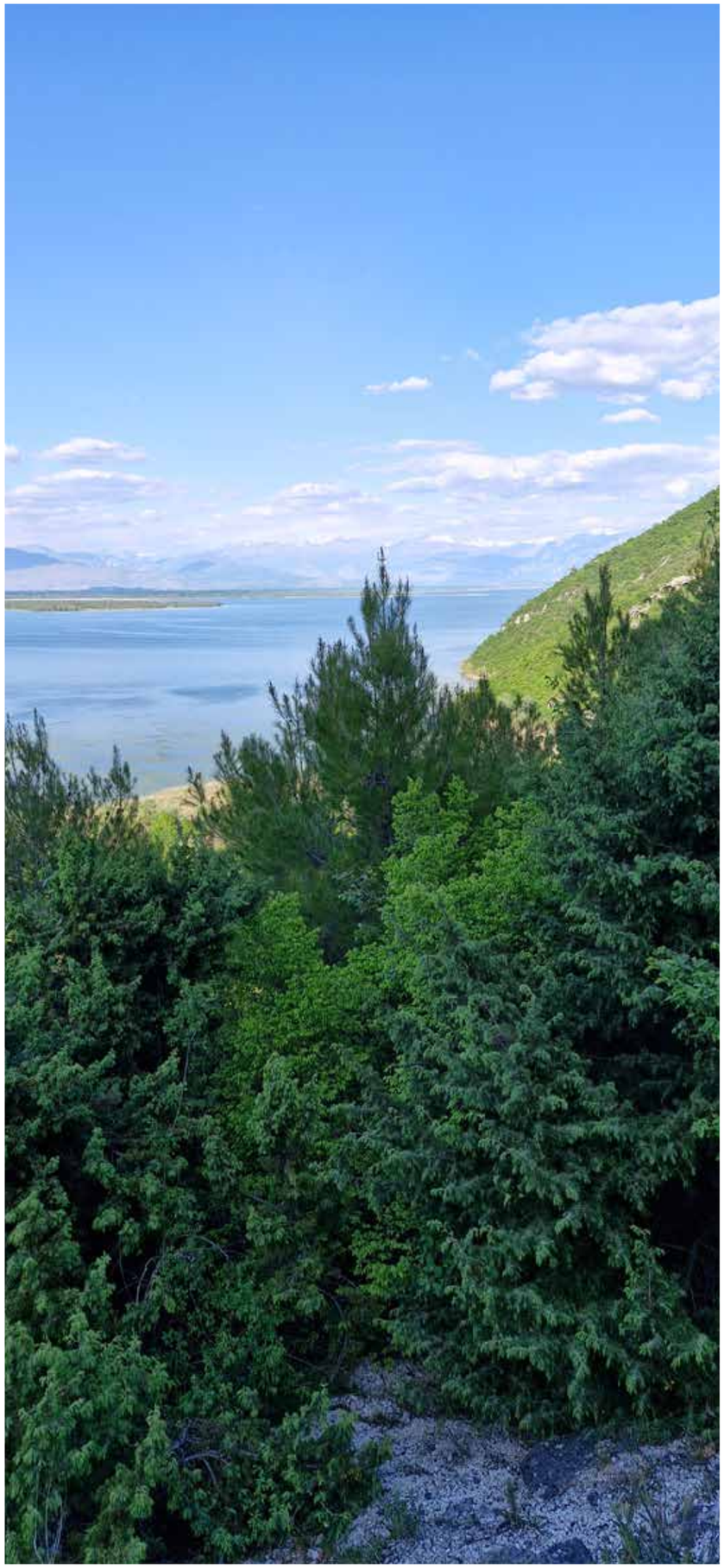
T.h. øverst:
Campanula lingulata, kaldes på dansk oversat fra engelsk, Tunge-bladet Klokke. Hele planten er dækket af stive, børsteformede hår.
Habitat, klippeterræn i åben vegetation. Udbredelse, Central-Balkan samt Grækenland.

T.h. nederst:
Edraianthus tenuifolius. Har sine sydligste forekomster på klippeholdige græsarealer på Shkader-søens nordvesttlige bred i Albanien.

Fotos, side 14-15:

Øverst:
Farve-Vajd, Isatis tinctoria. Habitat: Den findes især på tørre, solrige og stenede skråninger og klippesider. I Danmark meget sjælden, få steder på stene strande i Øst-Danmark.

Nederst, fra venstre:
** Ophrys sphegods subsp. epirotica i en stærkt afvigende farveform.*
** Orchis quadriponcata, Fireprikket gøgeurt.*
** Dctylorhiza romana.*
** Fåblomstret Gøgeurt og Kost-Fuglemælk, Orchis pauciflora, Ornithogalum umbellatum.*

15

Tema: Trosretninger i Albanien

Hovedreligionen i det moderne Albanien er islam.

Derefter følger Romersk-katolicisme med de fleste tilhængere i den nordlige del af landet og Græsk-ortodoks kristendom, der har sin hovedudbredelse i Syd-Albanien.

Islam, der er landets største religion, rummer omkring 55% af befolkningen.
Den omfatter såvel Sunni-muslimer som det sufistiske (Shia) Bektashi-samfund.
Lidt over halvdelen af landets muslimer er tilknyttet Bektashi-samfundet.

I dag er Albanien det land i verden, hvor der bor flest Bektashi-muslimer - en trosretning, der har et afslappet forhold til mange muslimske regler og påbud.
Bektashi-islam har sine rødder i det historiske Khorasan (nuværende nordøstlige Iran), hvor grundlæggeren Haji Bektash Veli blev født.

Derfra flyttede bevægelsen til Anatolien i det nuværende Tyrkiet, hvor ordenen blev formet i 1200-1500-tallet, og senere flyttede hovedkvarteret til Albanien i 1929, efter at ordenen blev forbudt i Tyrkiet.

Albanien er i nutiden et land med stor religiøs mangfoldighed og åbenhed.

Under det kommunistiske Hoxja-styre (1945-1991) var al religion strengt forbudt, og Albanien blev erklæret for verdens første ateistiske stat.
Fordrivelsen fra Tyrkiet førte til, at ordenen rykkede sit globale hovedkvarter til Albaniens hovedstad, Tirana, i 1929. Her har ordenen slået dybe rødder og fungerer i dag som verdenscenter for bevægelsen.

Det globale center for Bektashi

Det globale center for Bektashi er beliggende i Albaniens hovedstad, Tiranë.

Den åndelige leder af verdenscentret, Baba Tomorr udtaler sig gerne om, hvad Bektashi står for:
'Vi tror på kommunikation og respekten for andre menneskers holdninger, og ser på alt uden nogen form for fanatisme.

Vi skal ikke fortælle folk, hvad de skal gøre. Vi fortæller gerne, hvad vi står for, og hvad de sande værdier er for os, men hvordan folk lever deres liv, er op til dem selv.

Det handler om at lytte og prøve at forstå hinanden. Det er vejen frem for os mennesker, ligegyldigt hvilken religion, vi tilhører'.

Det handler om at lytte og prøve at forstå hinanden. Det er vejen frem for os mennesker, ligegyldigt hvilken religion vi tilhører'.

Bemærk

Samtlige oplysninger om Albaniens religioner, herunder citater, som bringes i det følgende, er som udgangspunkt taget fra forskellige netsider, og derefter tilført rejseleder Flemming Thorning-Lunds egne erfaringer og oplevelser.

Muslimer tager religionen afslappet

Muslimer, der tilhører Bektashi, har et afslappet forhold til deres religion.

Bektashi-muslimerne gifter sig gerne med en partner, der tilhører en anden religion, end deres egen.

De fejrer andre religioners højtider, og drikker gerne vil eller øl til deres måltider. – uden at have dårlig samvittighed.som til forskel fra

mange andre retninger inden for islam er meget afslappede omkring deres tro.
Helt uden at have dårlig samvittighed.

Bektashi trosretningen har haft og har fremdeles en kolossal afsmittende positiv virkning på landets øvrige religioner.
'Det er ikke tilladt i islam, men det er tilladt i vores religion. Vores religion fortæller os ikke, at vi skal opføre os på en bestemt måde. At man kun er et godt menneske, vis man overholder bestemte regler og sædvaner,' siger Baba Tomorr.

Ved adskillige besøg i børnehaver og skoler i såvel Albanien som Kosovo og ved ditto samtaler med bekendte og gode venner i de to lande, er rejselederen gang på gang blevet bekræftet i den store, religiøse frihed, som beskrives i afsnittet om Albaniens religioner ovenfor.

Montenegro

Montenegros historie er stærkt præget af landets nærhed til dominerende nabolande, og fortællingen herom har været båret frem af en ofte meget dygtig balancegang mellem de tilgrænsende stormagter helt frem til moderne tid.

Dele af området har været underlagt mange, og skiftende udenlandske herredømmer,. Dog har en uafhængig, mere eller mindre kontinuerlig montenegrinsk stat eksisterede uafbrudt fra 1356 til 1918, og igen fra 2006 og frem.

Landets historie er præget af, at forskellene mellem vestlig og østlig kristendom, politisk kultur, og statstilhørighed gik igennem Montenegro.

Der har længe været betydelige etniske, religiøse, økonomiske og politiske forskelle mellem kysten i vest og indlandet i øst. Dette skel er fortsat synligt i montenegrinsk samfundsliv.

Montenegros historie er en tusind år lang balancegang mellem ambitionerne hos tyrkere, italienere og serbere på denne del af Balkan.

I nyere tid er derimod selvstændigheden fra 2006 resultatet af vellykket en balancegang, der kom i stand takket være vestligt pres mod de serbiske ledere efter Balkankrigenes afslutning, og gjorde tålmodig montenegrinske ledere i stand til at manøvrere landet til fuld selvstændighed.

Montenegros vej til uafhængighed

Montenegros vej til uafhængighed gik via en folkeafstemning

Trods en turbulent historie med konflikter og modsætninger valgte landet en fredelig vej til frihed og demokrati.

Afstemningen for uafhængighed af Serbien fandt sted den 21. maj 2006. For at sikre en bred legitimitet og undgå ustabilitet havde EU ikke blot krævet et simpelt flertal (50% + 1%), men mindst 55%.
Desuden, at mindst 55% af de afgivne stemmer skulle være for uafhængighed.
Afstemningen endte med en valgdeltagelse på 86,6%. Heraf stemte 55,5% for uafhængighed.

På valgdagen var spændingen særdeles mærkbar helt ind til stemmerne var talt færdig. Da resultatet stod klart, Havde Montenegro valgt friheden. Efterfølgende vedtog Montenegros parlament uafhængighedserklæringen. Dette skete den 3. juni 2006.

Dermed blev Montenegro Europas yngste stat.

Tema: Byen Kotor

Kotor-bugten, ofte kaldet for Europas sydligste fjord, er oprindelig en kløft, der blev oversvømmet af havet.

Byen af samme navn ligger ved foden af bjerget Orjen, der er næsten 2.000 meter højt (1.985 m). Byen har tydelige spor efter svundne historiske perioder. Den mest fremtrædende af mange perioder er den venetianske byggestil. Fra 1420 til 1797 tilhørte Kotor republikken Venedig.

I 1979 blev Kotor optaget på UNESCOs Verdensarvsliste på baggrund af den enestående universelle værdi, der knytter sig til arkitektonisk kvalitet, samspillet med det dramatiske naturlandskab og regionens historiske rolle
Placeringen i bunden af fjorden, der ydede byen beskyttelse, men også - i kraft af sin centrale beliggenhed – længe begunstigede Kotors betydning som havne- og handelsby, skal ligeledes påpeges.

Kotors bymure var så solide, at byen aldrig blev erobret af nogen fremmed gennem magtanvendelse. Bymuren, der har en samlet længde på 4,5 kilometer, er 20 meter høj og stedvist op til 16 meter tyk, er blevet opført gennem flere århundreder.

I 1979 blev Kotor næsten ødelat af et voldsomt jordskælv[P1.1] (7,3 på Richter-skalaen). Først ca. 30 år senere stod byen genopbygget med international støtte med respekt for såvel bevaring af byens rige byggestil og arkitektur som sikring mod fremtidige jordskælv.

DAGSPROGRAMMER

Dag 1, tirsdag, den 28. april

Udrejse fra Kastrup lufthavn med OS992 til Wien lufthavn.

Videre fra Wien lufthavn med OS 753 kl. 12.40 med ankomst til Tiranä airport kl. 14.10.
Efter ankomst til Tiranë kører vi direkte til Shkodër. Ankommet dertil kører vi direkte til vort hotel. Aftensmaden bliver serveret på hotellet, eller nærliggende restaurant.

1. nat på rejsen.

Dag 2, onsdag den 29. april

Med afgang fra hotellet kl. 09.00 køres mod Prizren med adskillige stop undervejs for at se nærmere på habitater og flora. Desuden bliver der et stop med rundvisning på en af Albaniens største producenter af naturligt mineralvand, under mærket 'Lajthiza'.

Vandet kommer fra kilder oven for anlægget, der udspringer i ca. 1600 meters højder på Mt. Roshi bjerget i De albanske Alper. Hvorfra kildevandet uden brug af pumper flyder ved hjælp af tyngdekraften nede til fabrikkens tappeanlæg, der ligger 400 meter længere nede. Da der ikke anvendes pumper, ej heller behandles, bevares vandets ekstreme renhed. Mineralvandet betragtes som noget af det reneste kildevand på Balkan.

Ankomst til hotellet i Prizren, sen eftermiddag. Indkvartering samt dinner.

Vi tilbringer to nætter på samme hotel i Prizren.

2. nat på rejsen.

Fotos, modsat side:

Byen Kotor ved foden af bjerget Orjen.

Dag 3, torsdag den 30. april

Fra hotellet kl. 09. Vi kører mod Sharr Mountain NP, som blev etableret i 1986.

Parkområdet, der dækker et samlet areal på ca. 533 kvadratkilometer, er rigt på habitater og rummer en enestående artsrig flora.
Ca. 65 % af Kosovos kendte plantearter, forekommer inden for parkens afgrænsning.

Efter en begivenhedsrig dag præget af bemærkelsesværdig natur, returneret vi til hotellet i Prizren. Dinner i Prizren.

3. nat på rejsen.

Dag 4, fredag den 1. maj

Efter morgenmaden pakkes bussen.

Kl. 09.00 begiver vi os, ledsaget af lokal guide, på en kortere byvandring, hvor vi bl.a. passerer over Lumbardi-floden ad en rekonstruktion af en gammel stenbro. Broen er oprindelig fra 1.500-tallet. Nutidens bro, der er fra 1982, er et beskyttet monument.

Videre på vandreturen med guiden spadserer vi igennem den gamle bydel med besøg på torvepladser samt 2 tekker tilhørende den shia-muslimske orden, Bektashi.

Tilbage ved hotellet, hvor bussen afventer, bliver der tid til et toiletbesøg. Herefter forlader vi Prizren og sætter kursen mod Pejë.

På vejen dertil gøres forskellige stop. Bl.a. besøger vi et af Kosovos mest truede middelalderlige monumenter, Visoki Decani Kloster, der har været under angreb flere gange af islamistiske ekstremister.
Klostret er grundlagt i 13.000 tallet af den serbiske konge, Stefan Decanski. Klostret er under bevogtning af militæret døgnet rundt, og besøgene skal aflevere pas som dokumentation for identitet. Passet opbevares, og leveres tilbage til ejermanden ved besøgets afslutning.
Fotografering inde på selve klostret er tilladt, men ikke uden for, grundet den militære tilstedeværelse.
I forbindelse med et af vore tidligere besøg i 2013 på dette kloster, bestod vagtmandskabet af en mindre enhed af italienske soldater, underlagt NATO.

På den fortsatte dagstur køres mod Pejë, hvortil vi med flere botaniske stop, ankommer sen eftermiddag.

Indkvartering på hotel, hvor vi tilbringer de kommende 2 nætter.

Dinner i Pejë.

4. nat på rejsen.

Fotos, modsat side:

Øverst:
Camaecytisus hirsutus, Håret Gyvel er endnu en af adskillige arter tilhørende Ærteblomstfamilien, der træffes i Albanien ognabolandene. De stortrives på de ofte kvælstoffattige jorder, som dominerer mange steder.

Midten:
Cytisus (chamaecytisus) purpureus, ofte kaldet Purpur-gyvel foretrækker et solrig vokseplads i fyrreskove på tørre skovenge, i frygana. Arten, der er særdeles tørketålende, træffes ofte i højlandet.

Nederst, fra venstre:
* *Calycotome villosa.*
* *Helleborus multifidus subsp. multifidus, på dansk en underart af Fligetbladet Julerose.*
* *Ophrys fusiflora subsp. fusiflora, en art af Biblomst.*

Dag 5, lørdag den 2. maj

Afgang fra hotellet kl. 09.00.

Vi kører imod Radec, igennem samme, og stopper efter få kilometers kørsel for at undersøge forskellige typer af plantesamfund knyttet til overdrev, enge og kratklædte bjerge i omkring 900 meters højde over havet. Overdrevene er stedvist mangefarvede af betydelige forekomster af Salep-Gøgeurt (lilla), Julerose, Helleborus multifidus ssp. multifidus (grøngule) samt Smalbladet Kulsukker (bleggule).

Vi fortsætter kørslen, ind til vi når grænsen til Montenegro (1.258 meter over havet). Stop for botanisering.

Herfra returnerer vi og kører frem til et større, bakket område, der dels anvendes til græsningsformål, dels henligger som åben, kratagtig skov. Store dele af området var tydeligt præget af en større brand, der ifølge oplysning af en lokal landmand blev antændt i juli 2025 med det formål at forynge vegetationen og dermed forbedre græsningsmulighederne.
Blandt dette områdes interessante plantearter skal nævnes Bleg Gøgeurt.

Efter en frokostpause køres frem til Rugova-kløften, der byder på mange spekektakulære udsyn. Derefter returneres til Pejë for dinner og endnu en overnatning.

5. nat på rejsen.

Foto, modsat side:

På det store foto ses, hvorledes den påsatte brand på et år har ændret habittatets udseende. Liv i form af grønne urter og græsser iblandet enkelte orkideer understreger, at arealet på få år vil præsentere sig med mængder af nyt liv.
Indsat foto: Orchis pallens, Bleg Gøgeurt.

Dag 6, søndag, den 3. maj

Hotellet forlades, efter at baggagen er anbragt på bussen.

Vort bestemmelsessted er den albanske nationalpark, Valbone.
Vi sigter imod grænseovergangen til Albanien, der sker ved passagen Morina (Kosovo) og Tropojë (Albanien).

Forinden grænsen nås gør vi en række botaniske stop, der omfatter flere forskellige habitater, såvel græsningsarealer som overdrevsarealer, der henligger i ren naturtilstand. Af særligt interessante arter kan fremhæves, Dorothealilje i mængde, Europæisk Vild-Tulipan samt Tandet Gøgeurt.

Ankommet til Albanien når vi efter få kilometer frem til en bro, der fører over Valbona River. Umiddelbart før broen nås, bliver der lejlighed til at botanisere i et kuperet orkiderigt område med bl.a. adskillige arter af flueblomster.

Vi fortsætter imod Valbone NP ad vejen, der følger Valbone River. Under den videre kørsel stopper vi flere gange for at nyde udsigterne over den vildt strømmende, uregulerede flod.

I de senere år har flodens status som en naturlig og ureguleret flod været truet af kontroversielle planer om opførelse af vandkraftværker.
Efter langvarige protester fra lokale og miljøorganisationer blev disse planer retsligt stoppet, og de omstridte anlæg blev beordret lukket, så floden bevarer sin oprindelige karakter.

Efter et kort café-stop ved 'Valbona River Restaurant' der ligger ind til broen (i en højde over havet på ca. 260 meter), fortsætter vi frem til byen Bajram Curri, hvor vi passerer statuen af den kosovo-albanske frihedskæmper , Bajram Curri.

Han bliver senere nationalhelt og politiker, der kæmpede for Kosovo-albaniernes rettigheder. Han var aktiv guerilla-leder mod osmannisk og serbisk overherredømme.

Vi fortsætter imod Valbone NP ad vejen, der følger Valbone River. Under den videre kørsel stopper vi flere gange for at nyde udsigterne over den vildt strømmende, uregulerede flod.

Dagens rejse afsluttes i Valbone NP, hvor vi overnatter i den lille landsby af samme navn. Dinner i nærliggende restaurant.

Her tilbringes de kommende 2 nætter.

6. nat på rejsen.

Dag 7, mandag, den 4. maj

Efter morgenmaden foretager vi mindre vandreture ud fra pensionatet.
Vi indleder med en tur, der fører os ad den stenede flodseng dybere ind i dalen. Turen fører os gennem fladt terræn og er meget naturskøn. Undervejs foretager vi korte afstikkere ind i det terræn, der omgiver flodsengen. Omgivelserne, der er biotoprige, byder på spændende botanik.

Dagens frokost indtages på vores bosted.
Efter frokosten kører vi i bussen til det nærliggende hotel, ud fra hvilket vi foretager småvandringer ad afmærkede ruter.

Aftensmaden bliver indtaget enten samme sted, som aftenen før, eller på de tidligere omtalte hotel.

7. nat på rejsen.

Dag 8, tirsdag, den 5. maj

Bostedet forlades, og vi kører imod Firze.

På vejen gøres flere botaniske stop, inden vii kommer til færgelejet i Fierze. Turen dertil er landskabeligt en betydelig oplevelse.

Fra Fierze begiver vi os ud på en godt 2 timer lang sejltur, der fører os til Koman, hvor vi stiger i land for at genoptaget rejsen i egen bus.
Sejlturen på Koman-søen (Liqeni i Komanit) foregår om bord på en mindre færge, og foregår i et kunstigt skabt reservoir, hvor opdæmningen af Drin-floden 1 1980'erne satte den oprindelige floddal og de omkringliggende kløfter under vand.
Sejlturen, der foregår i absolut roligt vand, er ekstrem oplevelsesrig. På hele turen sejler vi uafbrudt tæt på de speptakulære og farverige klipper. Først til den ene side, for umiddelbart derefter at nærme sig den modstående bred. Klippesiderne er stedvist er nøgne, stedvist vegetationsdækkede i form af krat og småskov.

Ankommet til Koman, forlader vi atter færgen, og begiver os i bussen ad den ret lange, nye kørevej mod Koter via Shkodåër og Podgorica i Montenegro.
Over en længere strækning er vejen under konstruktion, hvilket medfører langsom kørsel uden muligheder for stop.

Hen under aften ankommer vi til vort hotel i Kotor, efter en længere køretur. Her tilbringer vi

2 nætter.

8. nat på rejsen. 1. nat i Kotor.

Dag 9, onsdag den 6. maj

Efter morgenmaden begiver vi os på en byvandring i det historiske, gamle Kotor ledsaget af guide.

Se gerne, hvad der er skrevet særskilt om det gamle Kotor, tidligere i brochuren.
Efter afsluttet byvandring returnerer vi til hotellet, hvor bussen afventer. Busturen indledes med kørsel i selve fjordområdet, efterfulgt af afstikkere i det omgivende bakkelandskab højere oppe for at se nærmere efter forskellige orkidépopulationer.

Hjemkomst til hotellet med aftensmad på hotellet eller på restaurant i den gamle bydel.

9. nat på rejsen. 2. nat i Kotor.

Dag 10, torsdag, den 7. maj

Vi forlader Kotor og kører mod Shkodër, som er dagens endemål.

Køreruten fører os via Budva. Undervejs passerer vi Sveti Stefani, en senmiddelalderlig by, der opstod som fiskerlandsby. Byen er opført på en lille tidligere tidevands-ø i Adriaterhavet. I dag anvendes øen med bygninger udelukkende som en luksus-resort for velhavere.

Derefter køres frem til fiskerbyen, Virpazar. Her forlader vi vorees bus for at blive omladet i mindre biler (taxier), eller vi går om bor i en båd. Uanset hvilken transportform, der bliver resultatet er formålet at transportere os de korte afstand fra Virpazar til den endnu mindre fiskerby, Karuč, der ligger som en 'glemt perle i det nordvestligste hjørne af Shkader-søen.

I denne del af den store sø, er vandstanden særdeles lav. Hele dette hjørne byder på en sand rigdom af fuglearter og oplevelser knyttet til deres aktiviteter.

Moraca-deltaet, dannet af floden af samme navn er et gigantisk og fodigt vådområde, som har Ramsar-status som et beskyttet naturreservat. Et af Europas mest værdifulde og artsrige. Adskillige arter af hejrer og Skarv træffes her. Mest imponerende vil givet være at stifte bekendtskab med forekomsten af en af Europas absolut sidste ynglende bestande af Krøltoppet Pelikan, der holder til i dette hjørne af Shkader-søen.

På vandoverfladen ses hele tæpper af gule og hvide åkander samt af Trapa natans, Hornnød, der i modsætning til åkanderne er enårig. Den blomstrer med små, hvide blmster (ca. 1 centimeter i diameter), der kommer frem i bladhjørnerne i juli-august. Hornnød hører til Kattehalefamilien. Åkanderne betegnes ofte som 'lotusblomster' lokalt, men som de dog systematisk intet har at gøre med. Åkanderne hører til Åkandefamilien.

Efter besøget her, returnerer vi til Virpazar for at genoptage kørslen ad bjergvejen, der fører os i sydlig retning. Denne vejstrækning, der har legendarisk status, udgør en vital del af Montenegros officielle panoramarute nr. 3, på Balkan kendt under navnet 'Mellem to magiske kyster' (Serbisk, 'Između dvije čarobne obale).

På de kommende timers fortsatte køretur kan vi se frem til en forbløffende smuk, længere køretur på den vestlige side af søen, hvor vi gør talrige stop for at se nærmere på de mange forskelligartede plantesamfund med en særdeles artsrig flora med et højt indhold af adskillige orkidéarter.

Nær det syd-vestlige hjørne af Shkodër-søen køres igennem et løvskov-område, hvor vi igen gør flere stop med vished om, at vi vil finde nye arter for rejsen.

Efter passage af grænsen, Montenegro-Albanien kører vi det kortere stykke til Shkodër, når vi frem til vort hotel.

Indkvartering og aftensmad på hotellet i Shkodër.

10. nat på rejsen.

Dag 11, fredag, den 8. maj

Hotellet forlades, hvorefter vi kører til Lezhë.

Her mødes vi af en lokal guide, der præsenterer os for den store, albanske frihedshelt, Gjergj Kstrioti Skanderbegs mauseleum.

Skanderbeg blev født i 1405 i Fyrstendømmet Kastrioti og døde i 1468 i byen Lezhë, der dengang tilhørte Republikken Venedig.
Skanderbeg opfattes som Albaniens store nationalhelt, fordi han frem til sin død ledte modstanden mod de fremtrængende osmannere, og derved fremstod som beskytter af den kristne tro. Efter hans død indgik Albanien i det Osmanniske rige.

Lezhë forlades, og vi kører direkte mod Tiranë for at besøge det internationale hovedsæde for Bektashi-ordenen med en afstikker til landsbyen Tale, der ligger nær Adriaterhavets kyst.

Her ser vi en række eksempler på de talrige beton-bunkere, som Enver Hoxha lod opføre. Antallet af opførte bunkere under Hoxha i perioden fra 1960'erne til 1980'erne officielt opgjort til 173.371 stk. Dette antale stammer fra militære dokumenter, derblev frigivet i 2014.
Hovedsædet rummer endvidere et museum, bibliotek samt arkiv.

Efter 1925, hvor den daværende tyrkiske leder, Atatürk forbød en række ordener i landet, hvortil bl.a. Bektashi hørte, skiftede denne orden administrativt sæde til 'The Headquarters of the Bektashi in Tiranë' i 1930. Færdiggørelsen af hovedsædet var tilendebragt i 1941 under den italienske okkupation af Albanien.
Under den albanske diktator, Enver Hoxha var hovedkvarteret lukket frem til 1990. Først i 1992 blev hovedkvarteret genåbnet.

Efter dette besøg køres til vort sidste hotel på rejsen. Middag på hotellet i Tiranë.

11. nat på rejsen.

Dag 12, mandag, den 9. maj

Vi forlader hotellet efter morgenmaden, tidlig formiddag for at køre til Titanë lufthavn.

Vort fly, LH1713, der mellemlander i München, afgår kl. 11.50 med forventet ankomst til München lufthavn kl. 13.40.

Videre herfra med LH4630, kl. 14.50 til Kastrup lufthavn med ankomst hertil kl. 16.25.

Fotos, modsat side:

Fra oven:
** Cytisus (chamaecytisus) purpureus, ofte kaldet Purpur-gyvel foretrækker et solrig voksepladsi fyrreskove på tørre skovenge, i frygana. Arten, der er særdeles tørketålende, træffes ofte i højlandet.*
** Doronicum columnae Tue-Gemserod. Almindelig i det centrale Balkans bjergegne, hvor de ofte ses voksende selskabeligt sammen i lyse fyrreskov og alpine dale.*
** Erica carnea, Vår-Lyng. Almindelige i det centrale Balkans bjergegne, hvor de ofte ses voksende selskabeligt sammen i lyse fyrreskov og alpine dale.*

PRAKTISK

Pris

Pris per person *i dobbeltværelse*: Kr. 21.450
Pris per person *i enkeltværelse*: Kr. 24.950

Maximum på rejsen er 14 deltagere, inkl. rejselederen.

Afrejse fra Kastrup onsdag, den 28. april 2027 med returflyvning søndag, den 9. maj 2027.

Bemærk, at rejsen udgår fra Kastrup lufthavn og slutter i Kastrup Lufthavn. Tilslutningsfly fra dansk indenrigs lufthavn kan bestilles samtidig med bestilling af rejsen.

Der flyves til Tiranë med Austrian på udrejsen med en mellemlanding i Wien. På hjemrejsen flyves der med Lufthansa med en mellemlanding i München.

I prisen er inkluderet:

* *Flyrejse Kastrup-Tiranä med flyskift undervejs. Returrejse ligeledes med flyskifte. Da rejsen indledes og afsluttes i Kastrup Lufthavn, påhviler det deltagere fra provinsen selv at afholde udgiften dertil. Deltagere, der ønsker at tilkøbe dansk indenrigsfly til formålet, bedes angive det ved evt. bestilling af rejsen med angivelse af hvilken lufthavn, man ønsker at benytte sig af. Man vil herefter modtage tilbud med pris og afgangstider fra Euro Tourist.*
* *Albansk guide i hele rejseforløbet.*
* *Lokale guider ved en række museumsbesøg.*
* *Samtlige måltider på rejsen, inkl. vand (se afsnittet herom nedenfor).*
* *Egne busser og minivans i rejseforløbet.*
* *Samtlige arrangementer med båd.*
* *Dansktalende rejseleder.*

Rejseledsagere samt transport

På hele rejsen vil vi blive ledsaget af den samme person, som udover albansk taler glimrende engelsk. Chaufføren vil ligeledes være den samme i hele rejseforløbet.

Måltider på rejsen

Samtlige morgenmåltider indtages på de respektive hoteller.

Frokosten midt på dagen sker i form af lunchpakker medbragt fra de enkelte hoteller. Dinner/dagens middag vil blive indtaget på de udvalgte hoteller, eller på nærliggende restaurant.

Rejsens første måltid indtages i form af dinner mandag, den 28. april – og det sidste måltid bliver morgenmaden på hotellet den 9. maj.

Der serveres vand til samtlige 3 daglige måltider. Derudover vil det være fri vand i bussen på dagsturene.

Hoteller og pensionater

Samtlige bosteder er velbeliggende og af bedste standard.

Daglig ekskursionstid

Som en hovedregel tager den enkelte ekskursionsdag sin begyndelse kl. 09.00.

Tilmelding

Euro Tourist
Rejsekonsulent Hans Berthelsen
info@eurotourist.dk / t. 98113400
www.eurotourist.dk

Rejsearrangør og -leder

Flemming Thorning-Lund
ftl@mail.dk / t. 40744490

Betaling

Efter tilmelding modtager du en bekræftelse fra Euro Tourist A/S med anmodning om indbetaling af ***depositum*** på kr. 3.500 pr. person. Deltagere på enkeltværelse betaler kr. 6.000.

Depositum bedes indbetalt senest 8 dage efter tilmelding.

Restbeløbet betales senest 60 dage før afrejsen. Der fremsendes opkrævning fra Euro Tourist.

Forsikringer med videre

Bemærk venligst, at der ikke er medtaget en *afbestillingsforsikring* i rejsens pris i tilfælde af opstået sygdom/eller anden forhindring forud for rejsens begyndelse.

Desuden påhviler det den enkelte selv at tegne en *rejseforsikring* i tilfælde af eventuel opstået sygdom på selve rejsen.

Rejsen er omfattet af Rejsegarantifonden nr. 1018.

Ansvarlige for rejsen

Arrangør er rejseleder Flemming Thorning-Lund i et tæt samarbejde med Arben Cipa, 'Cipa Tours', Sarandë, Albanien.
Teknisk arrangør for flydelens vedkommende er Euro Tourist A/S.
Rejseformidler er Folkeuniversitetet i Aalborg.

Rejsebreve

Deltagerne vil i det videre forløb op til rejsens afvikling modtage informationer i form af kortere rejsebreve.

Eventuelle spørgsmål

Vedrørende rejsens indhold:
Flemming Thorning-Lund
Rejseleder
ftl@mail.dk / t. 40744490

Vedrørende betalinger og flyrejse:
Euro Tourist
Rejsekonsulent Hans Berthelsen
hans@eurotourist.dk / t. 96301993

Fotos, side 31-39:

Side 31:
Øverst fra venstre:
** Abe-Gøgeurt, Orchis simea. Denne særdeles spektakulære, flerfarvede gøgeurt er knyttet til solåbne overdrev og lyse skove på bl.a. Balkan.*
** Cardamine eneaphyllos, Nikkende Tandrod.*
** Euphorbia amygdaloides, Lund-Vortemælk. Denne vortemælk-art vokser typisk på kalkholdige jorder i skyggefulde skove, hvor den kan optræde som en udbredt bunddækkende art sammen med denne habitats øvrige urter.*

Nederst fra venstre:
** Håret Torngyvel, Calycotome villosa.*
** Salep Gøgeurt, Anacamptis morio morio.*
** Salep-Gøgeurt. Anacamptis morio forma alba sammen med Smalbladet Timian.*

Side 32, fra oven:
** Helleborus odorus subsp odorus, Duftende Nyserod (Julerose). Slægten Julerose er beriget med flere arter i regionen, der alle træffes i lyse skov, i krat samt på tørre enge. Arterne findes fra havets overflade til 1500-1800 meter (moh). Træffes i de lave og mellemste bjergzoner på kalkrig muldbund.*
** Linum Trigynum, en art af gulblomstret Hør. Biotop, Tørre enge, lyse krat og lyse skove.*
** Pinselilje, Enge, lysåbne skove.*

Side 33, fra oven:
** Petasites hybridus subsp. hybridus.*
** Pseudofumaria alba, Hvidgul Lærkespore. Arten er udbredt på Balkan-halvøen og i Grækenland. Arten var tidligere knyttet til slægten Corydalis (Lærkespore), men er nu placeret i slægten Jordrøg.*
Dens habitat er stenede steder som gamle mure og klipper i bjergegne, Desuden ses den ligeldes ofte i skove som en del af urtedækket.
** Symphytum tuberosum subsp. Angustifolium.*

Side 34, fra venstre:
** Alkanna tinctoria. Voksested: Den trives på tørre, solrige og åbne steder. Den ses typisk på kalkholdige skråninger, i sandet jord, i buskadser (krat), langs vejsider og i den typiske tørre, sydeuropæiske buskvegetation kaldet frygana.*
Planten er meget tørkeresistent og foretrækker veldrænet, mager jord under fuld sol.
** Euphorbia chamaecyparissias, ran. millefoliatus.*
** Anacamptis laxiflora, Fjernblomstret Gøgeurt ses på fotoet oksende i kystnær, våd natureng. Landsbyen Tale, sydvest for Lehzë.*
Side 35:
Sejlads på Koman-søen. Sejlturen på søen foregår i et kunstigt skabt reservoir. Sejlturen foregår i roligt vand og er ekstrem oplevelsesrig. Vi sejler uafbrudt tæt på de spektakulære og farverige klipper. Klippesiderne er stedvist nøgne, stedvist vegetationsdækkede.

Side 36:
Øverst: Valbone Nationalpark.
Nederst: Sejlads på Koman-søen.

Side 37, til højre:
Sejlads på Koman-søen.

Side 38:
Øverst fra venstre:
** Cornus sanguinea, Rød Kornel. Udbredt i kystområdet nær landsbyen, Tale.*
** Orchis purpurea, Stor Gøgeurt. Forekommer på tør, ugødsket bund som højlands-enge, skrænter og i lysåbne skove.*

Nederst fra venstre:
** Neotinea tridentata, Tretandet Gøgeurt. Trives på ugødskede græsarealer, i lyse skove og i frygana i sol eller halvskygge.*
** Cephalanthera longifolia, Sværd-Skovlilje. Denne art af skovlilje vokser primært i lyse skove og på skovklædte skrænter. Den ynder kalkrige jorder.*
** Dactylorhiza romana, Kaldes ofte for Romersk Gøgeurt. Arten foekommer ikke i Danmark. Den træffes f.eks på Balkan, i Grækenland og videre østover til Kaukasus-regionen.*
Dens habitat, svagt kalkholdige til svagt sure jorder i sol eller halvskygge.

Side 39:
Valbone River. En af Europas sidste større uregulerede og vildt strømmende floder.
I de senere år har flodens uregulerede status været truet af kontroversielle planer om opførelse af vandkraftværker.

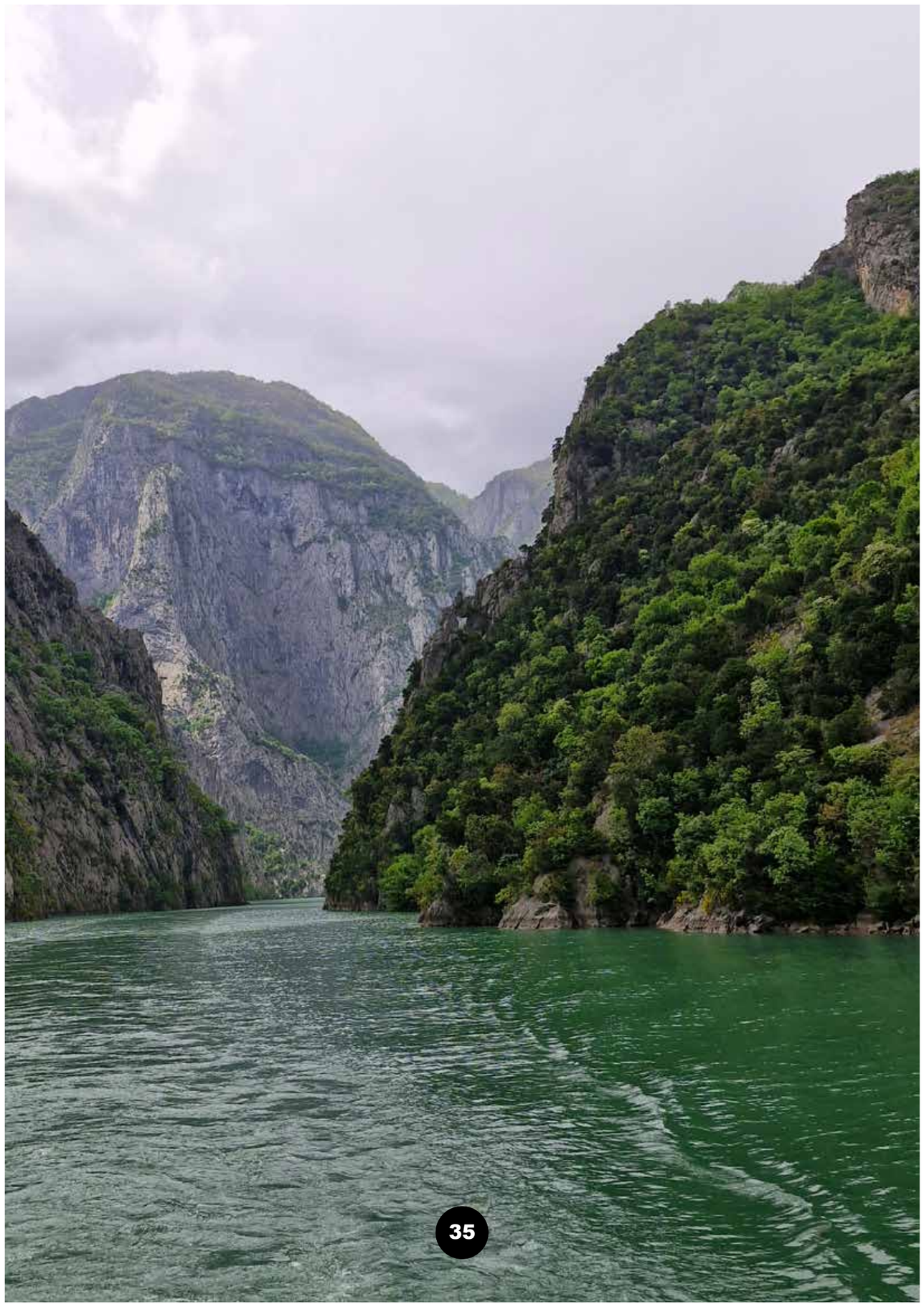

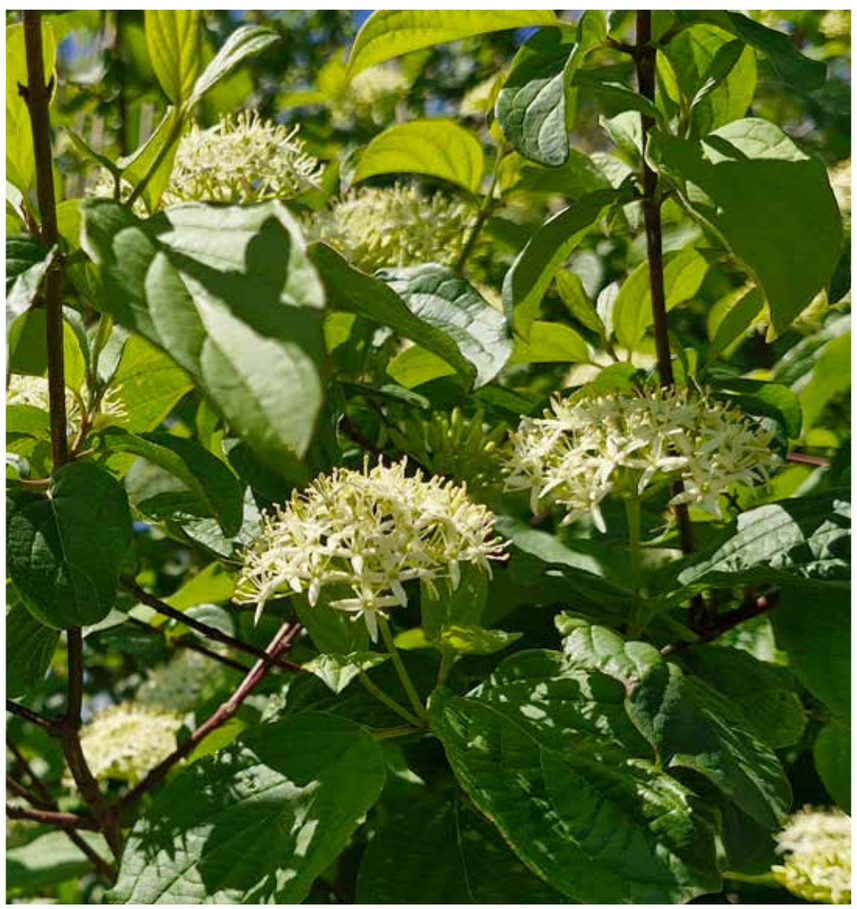

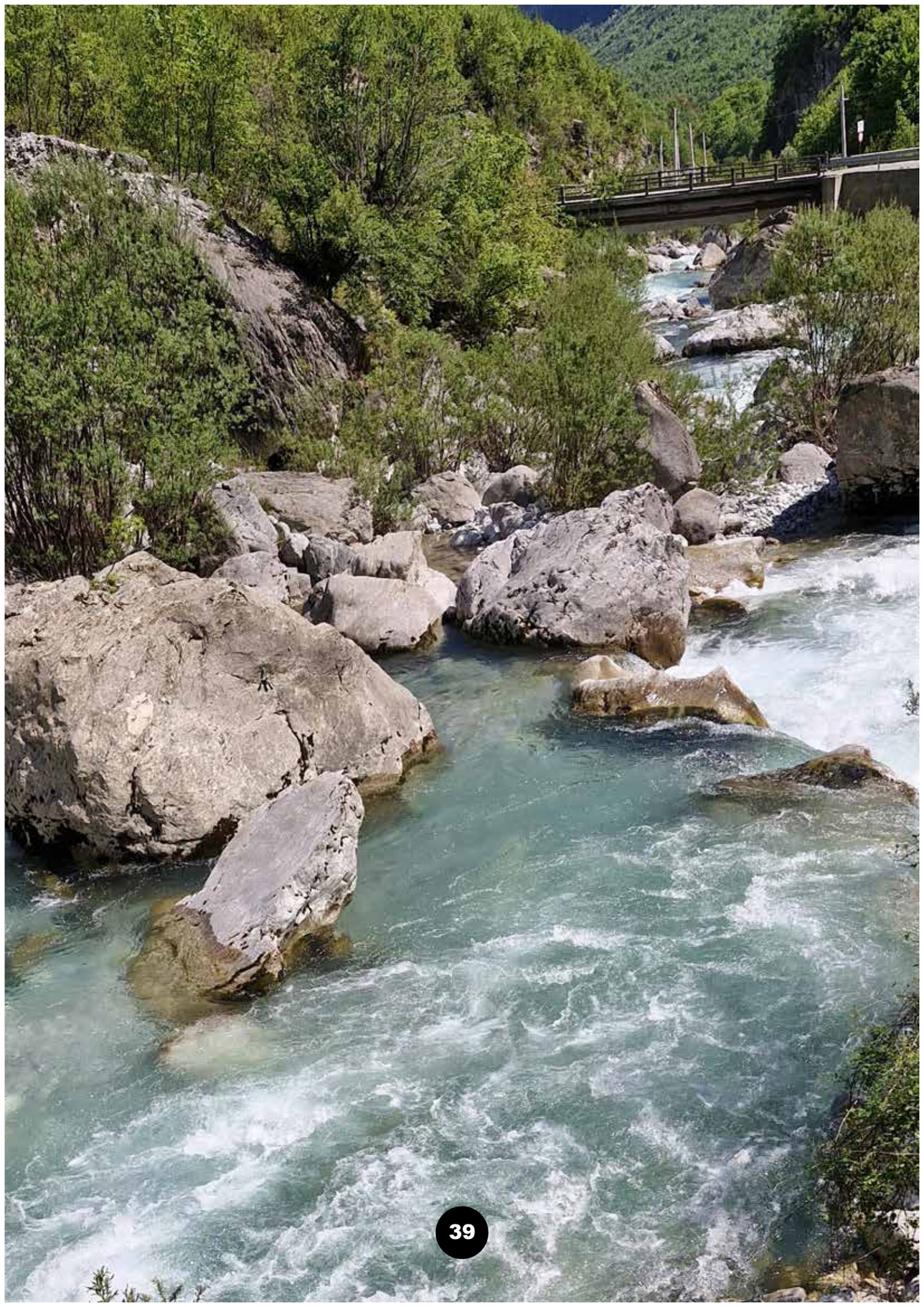

Tema: Mineralvands-fabriksanlægget ved Rosni Peak

Albanien er et af Europas rigeste lande overhovedet, hvad angår tilgangen til naturligt kildevand.

Mineralsvands-fabrikken ved Rosni Peak hedder officielt Lajthiza Water Source & Factory (ejet af selskabet Lajthiza Invest Sh.a.).

Fabriksanlægget ligger højt oppe i de albanske alper i den nordøstlige del af landet, nærmere bestemt i bjergområdet nær landsbyen og kommunen Pukë. Fabrikken og kilden befinder sig i en højde af cirka 1200–1350 meter over havets overflade, hvor vandet løber direkte fra kilden ind i produktionsanlægget ved hjælp af tyngdekraften.

Fabriksanlægget, der producerer naturligt mineralvand, samt til plantezonerne og geologien knyttet til bjergområdet, Rosni Peak.

Bjerget, Rosni Peak samt de omivende bjerg-massiver er opbygget af kalksten og dolomit, som er udformet af gletsjere og voldsom vanderosion.

Selve Fabriksanlægget, der er anlagt i en højde af ca. 750 meter, er omgivet af sammenhængende skov, der domineres af af Almindelig Bøg og arter af fyr.

Højere oppe, over skovgrænsen aflæses løv-blandskoven af subalpine enge og overdrev, der om foråret kan være dækket af et flor af lave, blomsterplanter. Øverst oppe er plantevæksten sparsommere grundet højden og de hyppige vinde samt tørkeperioder, og udpræget knyttet til sprækker i klipperne.

På vejen fra Skhodra til Prizren passerer vi tæt forbi et af Albaiens største fabriksanlæg, der producerer, pakker og sælger naturligt mineralvand af mærket 'Lajtiza'.

Bag fabriksanlægget ses Rosni Peak (albansk: Maja e Roshit) på 2.524 meter. Rosni Peak ligger på grænsen mellem Nordalbanien og Montenegro i bjergkæden De Forbannede Bjerge i de albanske alper.

Foto, herunder:
Mineralsvands-fabriksanlægget ved bjerget Rosni Peak.

Foto, modsat side:
Anacamptis papilionaceae subsp. expansa, Sommerfugle-Orkide.

Tema: Albansk Polyfoni

Oprindelsen til 'Albansk Polyfoni', kendt som ' Iso-Polyfoni' er dybt forankret i hyrdekulturn og det barske bjerglandskab i det sydlige Albanien. Musikforskere sporer traditionen helt tilbage til de antikke allyriske stammer, forfædrene til nutidens albanere, for over 2.000 år siden.
Det gør denne sangtradition til en af Europas ældste, levende vokaltraditioner.

Albansk Polyfoni, optaget på UNESCOs liste over 'Immateriel kulturarv' i 2005.

Albansk polyfoni, eller albansk folkepolyfoni, er en gammel sangtradition, der i 2005 blev klassificeret som "et mesterværk inden for menneskehedens mundtlige og immaterielle kulturarv" af UNESCO.
I hele det sydlige Albanien er sang en del af landets kultur.
En lignende form for polyfoni findes i det nordlige Albanien og træffes ligeledes i det sydlige Montenegro.

Labëria – et større historisk og kulturelt område i det sydvestlige Albanien - kendt for sin smukke kystlinje og sine barske bjerge – er især kendt for 'polyfonisk sang', albansk polyfoni.
Sangene kan have to, tre eller fire stemmer. Tostemmige sange synges kun af kvinder. Trestemmige sange kan synges af både mænd og kvinder. Firestemmige sange er en labërisk specialitet. Forskning har vist, at firestemmige sange udviklede sig efter de trestemmige, og at de firestemmige udgør den mest komplekse form for polyfonisk sang.

Songs of my homeland", koncert til ære for digteren! Lefter Çipa, et liv dedikeret til albansk polyfoni.

Den ovennævnte koncert blev bragt af 'The Ensemble of Folk Songs and Dances' på National Theater of Opera, Ballet and Folk Ensemble' den 5. maj. I 2024 til ære for den store mester i Pen og Polyphoni fra det sydlige Albanien, Lefter Cipa.

Foto, modsat side, øverst:
Fremførelse af fire-stemmig polyfonisk sang.

Tema: Lefter Cipa

Lefter Cipa betragtes som det seneste halve århundredes mest betydningsfulde mester i Polyphonisk musik og dertil en uovertruffen mester i folke-poesi i det sydlige Albanien.

Lefter Cipa er blevet hædret med priser og udmærkelser, herunder den højeste albanske udmærkelse "Nationens Ære".

Lefter Çipa blev født i Pilur den 14. februar 1942 og døde den 18. februar 2021.

Han var digter. Han er en af de mest fremtrædende albanske digtere. Forfatter til 18 udgivne digtsamlinger, Lefter Çipa blev tildelt "Nationens Ære" den 28. november 2020.
Han betragtes som 'nutidens store mester og mest kreative forfatter' inden for albansk polyfoni gennem de seneste 40 år.
Lefter Cipa blev også betragtet som en af de mest vedholdende lærde inden for mundtlig folkepoesi i landets sydlige regioner.

Han er også forfatter til over 1250 sange fremført af de berømte polyfone grupper, det albanske nationale ensemble for sange og danse samt dusinvis af andre kunstneriske ensembler.

Lefter Çipa betragtes som den unikke forfatter af sange af høj kunstnerisk og musikalsk værdi.
Han har deltaget med sine værker i 6 nationale folklorefestivaler afholdt i Gjirokastër, Berat og Lezhë, og Lefter Cipa har modtaget priser ved alle nationale festivaler.
Lefter Çipa har også udgivet et stort antal artikler om fremtrædende forfattere og repræsentanter for albansk nationallitteratur.

Dusiner af tekster af Lefter Cipa kan findes i 'Den gyldne fond af albanske 'Lyssange', sunget af de mest berømte sangere fra de sidste 100 år.

Lefter Çipa huskes som initiativtager og medarrangør af den berømte trio fra Vlonia. Hans kreativitet er kilden, hvorfra mange af nutidens moderne albanske sangere og komponister henter inspiration, og hvor de fleste sangere har foretrukket at have denne forfatters populære digte og tekster om en vital del af deres repertoire.

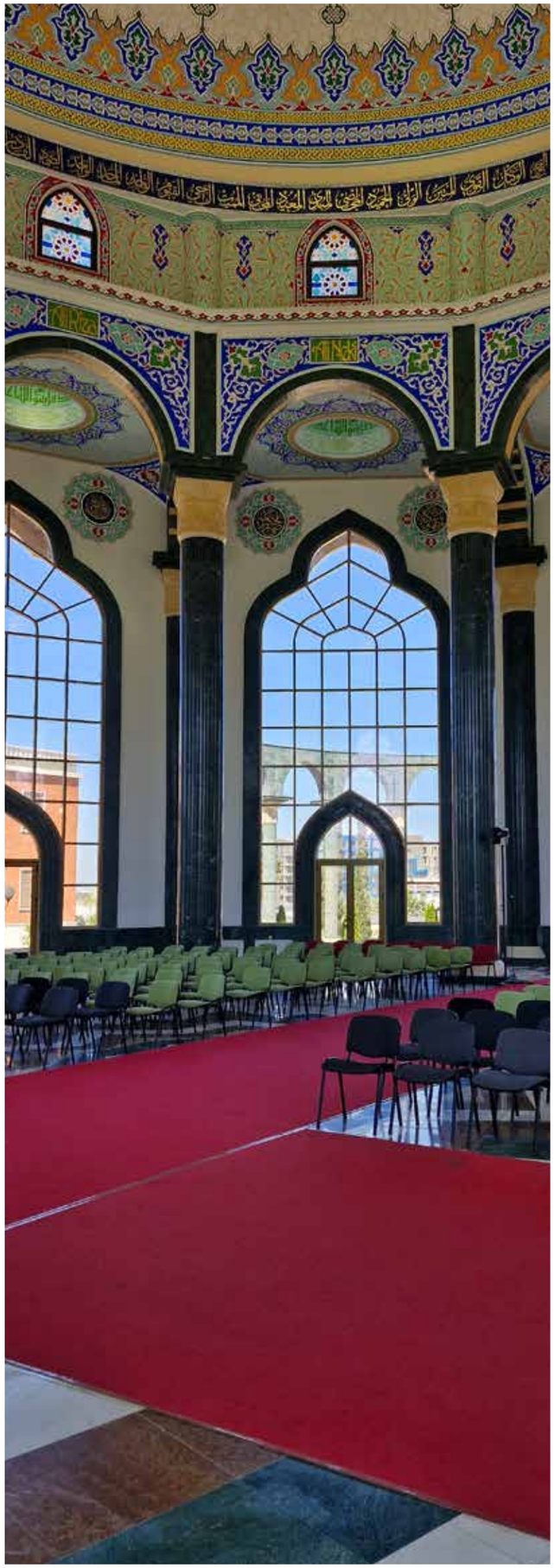
Blandt forfatterens bøger er "Bejkë e bardë", "Bilbilat e vendit tim", "Alxhipri moj balehhapur", "Kngët e Ruzana", "Dheun tim përsipër mjaj", "Jeg vil rejse mig igen for Kosovo", "Sangen der opløses", "Tårer", "Akroqerans sange", "Jeg elsker dig så længselsfuldt som mit hjerte", "Jeg kommer fra lyset", "Sange fra mit fædreland" (første bind), "Drømme i hænderne", "Folk med lys", osv. Han er kilden, hvor de fleste af nutidens moderne albanske sangere og komponister er opvokset, og hvor de fleste sangere har foretrukket at have denne forfatters overraskende digte og tekster i deres repertoire. Han er blevet hædret med priser og dekorationer, hvoraf den højeste er "Nationens Ære."

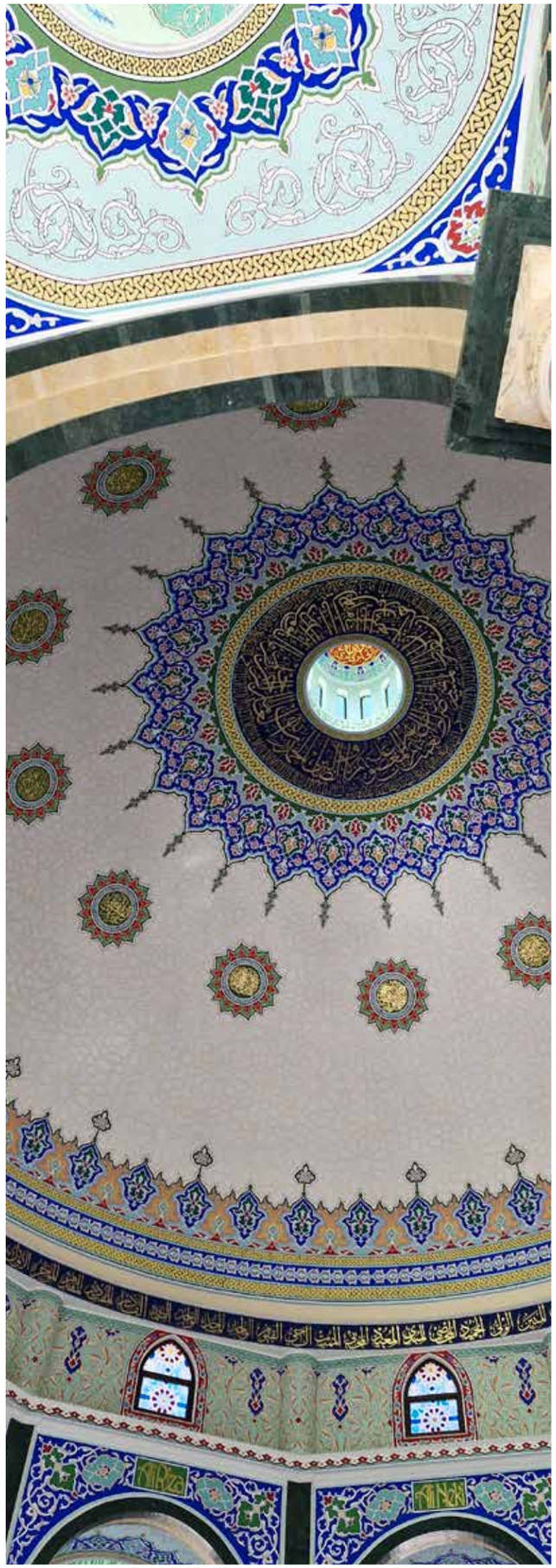
Han gik bort den 18. februar 2021. Han er kilden, hvor de fleste af nutidens moderne albanske sangere og komponister er opvokset, og hvor de fleste sangere har foretrukket at have denne forfatters overraskende digte og tekster i deres repertoire. Han er blevet hædret med priser og dekorationer, hvoraf den højeste er "Nationens Ære."

Foto, modsat side, nederst:
Lefter Cipa, uovertruffen mester i folkepoesi i Syd-Albanien og i polyfonisk musik (familiefotos).

Tema: Skanderbeg

Gjergj Kastrioti, bedre kendt som Skanderbeg, blev som helt ung bortført af osmannerne og efterfølgende opdraget som muslim samt uddannet i millitær krigstjeneste. Det lykkedes for ham efter en årrække at flygte fra osmannisk krigstjeneste, hvorefter han tilsluttede sig det allerede igangværende oprør mod osmannerne.

Fra 1443 til sin død i 1468 fremstod han som den øverste krigsfyrste et af de mest succesfulde oprør mod de fremtrængende osmannere i 1400-tallet.
Med en militær baggrund fra sin ungdom i osmannisk tjeneste forstod han fjendens taktik til punkt og prikke. Han formåede at vinde over 30 slag mod massive overmagter.

Skanderbeg forenede de albanske klaner i den såkaldte Lechë Liga i 1444 og opbyggede et forsvar baseret på guerillataktik, bagholdsangreb og mobilitet i det bjergrige albanske terræn.

Fotos, side 44-47:

Side 44-45:
Bektashi Verdenscentret, Tiranë.

Sider 46:
Øverst, fra venstre:
** Skanderbeg mausuleet i Lezhë .*
** Skanderbegs grav med mindetavler på muren bag graven visende nogle af hans mest vitale sejre som krigsøverste. På graven ses Skanderbegs hjælm samt sværd.*
Nederst: Mindetavler over andre af hans talrige store og mindeværdige sejre over de osmanniske hære.

Side 47:
Bunkers nær landsbyen, Tale. Byen er beliggende sydvest for Lezhë, nær Adriaterhavets kyst.

KRRABE
1467
BUZURSHEK
1467
KRUE
1467

